

Werf van de toekomst

Waarom Amsterdamse scheepsbouwgi-gant Damen Shiprepair een innovatief woon-werkmilieu ontwikkelt.

“De werf van de toekomst en de stad hebben elkaar nodig. Net zoals zij elkaar de afgelopen 100 jaar nodig hebben gehad.”

Internationaal opererend familiebedrijf Damen Shiprepair Amsterdam, voortgekomen uit het welbekende NDSM, is de laatste grote scheepswerf in Amsterdam. Dit jaar (2020) wordt het 100-jarig bestaan van de werf gevierd, een belangrijke mijlpaal voor het bedrijf, haar duizenden medewerkers, de haven en de stad Amsterdam. Toch is de toekomst van deze bijzondere plek zeer onzeker. Plannen voor de herontwikkeling van Haven-Stad leggen veel druk het 160.000 m² grote terrein. Bovendien lopen het huurcontract en het Convenant Houthavens/Ndsm-werf snel af. Toch ziet Damen Shiprepair vooral kansen. Tjeerd Schulting (CEO) & Harco Groen (HSEQ Manager) ontwikkelen samen met architect Marijn Droog (Droogburo) een innovatief toekomstplan: [Werf van de toekomst](#). We spreken de heren over de totstandkoming van dit bijzondere initiatief.

Hoe kan het gebeuren dat een gigantisch scheepsbouwbedrijf initiatief neemt voor de ontwikkeling van een overwegend woningbouwproject?

Het plan om als bedrijf initiatief hiervoor te nemen is natuurlijk geboren uit noodzaak. Als wij niets doen zijn we hier in 2028 weg. Juridisch gezien hebben we weinig houvast om daar iets tegen te doen. Wij zijn geen eigenaar van de grond. Wij huren dit van een partij die hier het liefst zo snel mogelijk wil door ontwikkelen, zonder ons.

Daarentegen zijn we een internationaal bedrijf, met wereldwijd 35 werven. Mocht de Amsterdamse Haven voor de toekomst geen belang hechten aan een groot werf, is het voor Damen als bedrijf ook niet ingewikkeld om ons bij te voegen op bijvoorbeeld de werf in de haven van Rotterdam. Vandaar dat we ook vrij ontspannen zijn want we hebben niets te verliezen.

Toch nemen jullie initiatief voor een behoorlijk transformatieproject. Waarom?

Wij zitten hier al heel lang en werken met een enorm aantal mensen op de werf. Als we als managementteam geen initiatief tonen dan gaat er hier heel veel werkgelegenheid verloren. We zien het als onze missie de scheepsbouw te behouden in Amsterdam, niet alleen als managers richting het personeel, maar ook als Amsterdammers richting de stad. Vandaar dat we twee jaar geleden hebben bedacht: ‘we maken proactief een toekomstplan dat zo goed is dat niemand daar eigenlijk meer nee tegen kan zeggen.

Iedereen begrijpt natuurlijk dat er woningen moeten komen. Voor ons was het vroeger al lastig om een woning in Amsterdam te bemachtigen, laat staan de uitdaging voor huidige woningzoekenden. Je kan er eigenlijk niet tegen zijn. Wij vinden wel dat je moet snappen wat je weggooit als consequentie van het benutten van de ruimte voor woningbouw, om de juiste keuzes te maken. De meeste Amsterdammers weten helemaal niet dat er een werf van deze omvang in hun stad ligt. Als we mensen hier rondleiden en ze vertellen over de 100-jarige geschiedenis en ons idee voor ‘de werf van de toekomst’, wordt iedereen dolenthousiast.

“Als we mensen hier rondleiden en ze vertellen over de 100-jarige geschiedenis en ons idee voor ‘de werf van de toekomst’, wordt iedereen dolenthousiast.”

Waarom kennen Amsterdammers jullie eigenlijk niet? En hoe belangrijk is die bekendheid voor het succes van dit plan?

De havenactiviteiten zijn in het verleden altijd een beetje weggepoetst. Wij hebben onszelf toen ook meer op de achtergrond gehouden en hoefden bovendien nooit lokaal te adverteren door onze internationale clientèle. Dat hebben we nu helemaal omgegooid, we zijn volledig naar buiten getreden. We organiseren allerlei evenementen, we houden buurtbarbecues, deden mee aan WeMakeTheCity en 24 Uur Noord. Allemaal zodat

Amsterdammers weten dat we hier zitten en kunnen zien wat voor bijzondere dingen er achter die hekken gebeuren.

Dat wordt steeds duidelijker waardoor ook de lokale politiek ons steeds meer omarmt en zich inzet voor deze vorm van maakindustrie. Groen Links is bijvoorbeeld erg enthousiast over dit plan. De grootste uitdaging is natuurlijk dat de ontwikkelaar die de erfpachtrechten bezit, dit toekomstplan niet zit zitten. De enigste manier hoe we daar doorheen kunnen prikken is zorgen dat de kiezer ons verhaal kent. Daarmee politiek draagvlak creëren en een uitspraak forceren die het wijzigen van het bestemmingplan niet toelaat. Vanuit daar weer aan tafel met de ontwikkelaar om verder te praten over de erfpachtrechten. Dat zou ons charme initiatief zijn.

Hebben jullie ook al nagedacht over welke partijen nodig zouden zijn om die transformatie mogelijk te maken? Zoeken jullie al innovatieve partners voor die werf van de toekomst?

We willen ons niet zo zeer profileren als uitvoerende partij. Niet dat wij dit zelf gaan ontwikkelen. Wij willen vooral laten zien wat mogelijk is. We zijn wel heel erg met de buurt bezig, onze omgeving is enorm belangrijk. Onze buurman is bijvoorbeeld een grote leverancier van bouwstoffen. Daar willen we mee partneren om een *bouwhub* te realiseren en de leverantie van bouwmaterialen via het water volledig elektrisch, en misschien zelf autonoom te vervoeren door Amsterdam.

We zien ook dat de kennis die we nodig hebben uit onze omgeving verdwijnt. Als we daar geen initiatief in tonen is er straks geen mogelijkheid meer om jongeren op te leiden in de scheepsbouw. Dus buiten het plan voor de creatie van een werf die menging met wonen toestaat, zetten we voor ook hoog in op het gebied van scholing. Samen met een consortium van partijen (Nautische Hub) zijn we een opleidingsplan aan het ontwikkelen in al onze disciplines.

Dus de 'werf van de toekomst' is meer dan een innovatief woon-werkmilieu?

Ons toekomstplan wordt eigenlijk steeds breder omdat we zien dat die andere takken van sport (opleiding, verduurzaming, recreatie) ook bedreigend zijn voor ons voortbestaan. Op de 'werf van de toekomst' moeten straks Amsterdammers kunnen wonen, werken, leren en recreëren. De werf van de toekomst en de stad hebben elkaar nodig. Net zoals zij elkaar de afgelopen 100 jaar nodig hebben gehad.